

Milko Kos

PUSTOTA

Priprava in izdelava etimološkega slovarja slovenskega jezika je eno glavnih znanstvenih podjetij Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Delo je zasnoval in vodi naš slavljeneec Fr. Ramovš, ki je vsebino in namen takega slovarja sam opredelil: »Pretežno bodi zgodovinski in naj ugotavlja to, kar so besede na tleh slovenskega razvoja doživljale, kako so se oblikovno in pomensko razvijale, od kod so prihajale, zakaj so postale last našega jezika, kdaj so se udomačile, kje so se širile, skratka, kako so besede v slovenski sredini živele« (Letopis AZU I, 354). Pri odgovorih na nekatera teh vprašanj more jezikoslovcu pri etimološkem slovarju biti v pomoč tudi zgodovinar, zlasti z odkrivanjem in s kritičnim objavljanjem virov, v katerih so zapisani stari slovenski teksti in besede pa tudi s stvarno razlago nekaterih takih besed. Ena takih besed je n. pr. *pustota*. Historika zanima kot pojem in termin agrarno-gospodarskega življenja Slovencev in Furlanov, udomačen pri obeh narodih že od srednjega veka sem.

Pleteršnikov slovar navaja po času najstarejši zapis besede *pustota* pri Janezu Svetokriškem (1691—1707). J. Kelemina-J. Mal imata zanj podatek iz listine, datirane 1667.¹ Nekaj starejših navedb za *pustoto*, zlasti na Tolminskem, je zbranih v moji objavi urbarjev Slovenskega Primorja.²

V virih, napisanih v latinščini, ponajveč iz zahodnega slovenskega ozemlja in iz Furlanije, nahajamo v razdobju od 13. do 15. stoletja besedo *pustota* blizu 50-krat (gl. seznam na koncu). Po geografski razprostranjenosti segajo ti viri ali omembe *pustote* na zahodu še čez reko Tilment, na severu v Karnijo, na vzhodu pa na Tolminsko in posamič še v okolico Gorice, na Notranjsko (Pivka, dolina Reke) in v Istro (Milje). Izjemna je omemba *pustote* v Tiffenu svzh. od Beljaka na Koroškem, kar pa je razložljivo z oglejsko diplomatično in stvarno provenienco zadevne listine (12).³

Če pregledamo geografsko razširjenost v rabi besede *pustota* po listinah, moramo ugotoviti, da se je kot poseben termin uporabljala predvsem na ozemlju svetne

¹ Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo, 14 (1933), 80.

² Viri za zgodovino Slovencev II. Srednjeveški urbarji za Slovenijo 2, 22.

³ Številke v oklepajih se nanašajo na seznam listin na koncu.

oblasti nekdanjega oglejskega patriarhata, in sicer v stvareh agrarno-gospodarskega značaja, ali pa na ozemlju, ki je v sosesčini in je bilo z njim politično ali gospodarsko povezano. Zunaj tega območja ne vem, da bi se uporabljala *pustota* kot zapisan termin pravnega in agrarno-gospodarskega življenja.

Dokaz za navedeno stvarno in geografsko omejeno uporabo termina *pustota* je njena uradna raba v listinah oglejske in goriške provenience, predvsem pa v dveh pravnih knjigah: 1. v pravni kodifikaciji za Furlanijo *Constitutiones patriae Fori Julii*, izdani od patriarha Markvarda leta 1366 (z dodatki 1368–1380); v tej se govori o pustoti v treh členih (143, 144, 145);⁴ 2. v tako imenovanem *goriškem statutu*, za nekdanje ozemlje goriških grofov (izumrlih 1500) in za goriško grofijo prilagojenem in prirejenem, nekaj skrajšanem, nekaj pa tudi razširjenem pravnem tekstu, naslanjajočem se na furlanske *Constitutiones*.⁵ *Pustote* imenuje ta nemško pisani statut »öde«, »öde huebe«.

Kot kaj in kako se nam predstavljajo *pustote* v teh virih med 13. in 15. stoletjem? Beseda je zapisana kot *pustota* (*pustotta*), izjemno *postata*; pogrešnemu čitanju ali zapisu pripisujem *pestata* (32). *Pustote* se imenujejo v prvi vrsti neoddane (v najem), neobdelane, opuščene kmetije (1, 2, 5, 6, 8, 10, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 33, 34, 39, 40, 42). Kot opuščene kmetije jih označuje včasih tudi latinsko pojasnilo *mansi desolati* (16, 17) ali neoddane (v najem) *mansi non locati* (1). *Pustote* so lahko tudi selišča (*sedimen* 12, 31, 37, 39, 40), še ne pozidana ali opustošena, ki naj se pozidajo (24, 29), dalje brajde (36), vinogradi (37), gozd (39) in grajski stolp (12). Če je kmetija opuščena, je rečeno, da je v *pustoti* (in *pustota*).

Pustote spadajo k ozemlju, so pritikline določene vasi (3), a morejo biti tudi cele vasi in okoliši; nekaterih takih, nekda kot *pustote* označenih vasi, danes ni več (9, 10, 16). Pri *pustotah* navadno ni naveden obdelovalec (6, 10, 17, 34, 40, 43). Lahko pa je *pustoto* obdeloval tudi najemnik sosedne kmetije (42). Včasih je naveden obdelovalec iz časov, ko kmetija še ni bila *pustota* (13, 14, 39). Zemljo je bilo mogoče oddajati (v najem) tudi kot *pustoto*; v tem primeru so se dajatve pač ločile od dajatev kmetij (18, 20, 21). Svet, ki je bil kdaj *pustota*, je lahko postal spet redna kmetija (40).

Tudi od *pustot* je bilo treba plačevati; včasih toliko kakor od kmetij (8, 13), celo več (14), ali pa manj (20, 38). Za vas Gabrije pri Tolminu kaže tolminski urbar

⁴ Novejše objave: V. Joppijeva, *Constitutiones Patrie Fori Julii* (1900), 79, 80, 113. — P. S. Leichtova, *Parlamento friulano I/2*, 254, 255, 327 (*Atti delle assemblee costituzionali italiane*, serie prima, sezione sesta, 1925).

⁵ Das Görzer Statutbuch. Eine deutsche Ausgabe der Friauler Constitutiones des Patriarchen Marquard als Görzer Stadtrecht seit dem 15. Jahrh. Herausgegeben von Dr. Anton Gnirs, Wien 1916.

iz 1377, da so njene kmetije plačevale leta 1294, ko so bile pustote, prav toliko kakor kasneje, ko so bile obdelane kot kmetije.⁶

Ko je patriarh dajal Tolminsko kot upravno celoto v zakup, je pri tem nekajkrat izrecno povedano, naj zakupnik tam dotedanje oglejske pustote prizna (*assentare*). Tako je leta 1339 dobil Tolminsko v zakup Simon de Cucagna in leta 1342 Castrone de Bardis iz Florence (25, 26, 28). Izraz »priznati« razumem tako, da je zakupnik imel dolžnost, da opuščene kmetije in neoddan svet prizna kot kategorijo pustote in jih kot take oddaja. Glagol *assentare* nahajam v zvezi z *locare* (oddajati v najem), ko je šlo 1310 za zopetno poselitev vasi in oddajo pustot okoli Plužen v cerkljanskih hribih (n. pr. 16: *asentavit et locavit villas, mansos; villa... locata erat et assentata*). Zakupnika Tolminskega sta torej 1339 in 1342 imela obvezo, da svet priznata in oddajata kot pustoto.

Nasprotno pa je 1351, ko patriarh zastavi v nekaterih naštetih tolminskih vaseh 19 kmetij in pol, povedano o pustotah, da prevzemniki nimajo nikake pravice do njih (32: *nihil agere hinc debeant*). Ko je 1342 opat iz Beligne pri Ogleju dal v zakup dohodke svojega samostana, je to storil z izjemo pustot okoli Beligne in v Medani v goriških Brdih (27).

Kaže se, da je bila pustotam (opuščenim kmetijam) najbolj nevarna vaška srenja. Furlanska zakonodaja brani pred vaško srenjo nedotakljivost in integriteto ter s tem gospodarsko korist patriarha kot deželnega kneza pri pustotah. Zakaj bati se je bilo — nedvomno se je to tudi dogajalo — da bi si srenja prisvajala, to je srenjski zemlji priključevala neobdelana ali neoddana zemljišča; tako bi izločala pustote iz kompleksa zemljišč, ki jih je zemljiški gospod oddajal posameznim kmetom, in zmanjševala koristi, ki jih je od svoje zemlje imel, želel ali mogel imeti zemljiški gospod. Značaj pustote kot nesrenjske zemlje ima v mislih S. Rutar, ko jih v svoji Zgodovini Tolminskega (str. 78) označuje: »Pustote so imenovali neobdelana zemljišča, ki neso bila razdeljena med občanarje, nego so po fevdalnem pravu spadala deželnemu knezu.«

Iz tega značaja in položaja pustot je razumeti določbo furlanskega zakonika iz leta 1366 (člen 145), ki pravi, da ne sme iz nobenega vzroka nobena srenja po kmetijah pustotah rušiti in pustošiti hiš, trtnih nasadov ali drevja ter latnikov, na katerih sloné trte. Tudi ne sme srenja izdati nobene odredbe, ki bi šla za tem, da bi koga plašila, da bi si ne upal vzeti v najem kmetije pustote; še v tem ga ne sme ovirati, da bi jo vzel v najem za stalno najemščino ali celo višjo od navadne. Če bi katerakoli srenja videla, da kdo iz tiste vasi ruši ali pustoši hiše, drevje ali trte na kmetijah pustotah, je dolžna storilca ali storilce škode naznaniti in izročiti. Če srenja

⁶ Thesaurus ecclesiae Aquileiensis. Ed. Bianchi, 284, n. 841; Monumenta patriae Fori Julii. fol. 60, rkp. v Državnem arhivu v Trstu; moji Urbarji Slov. Primorja, 53.

to napravi, je prosta vsake kazni, naznanjene pa zadene kazen 50 liber; namesto te kazni jih more gosposka prijeti in pridržati tudi osebno. Če bi pa srenja takega škodljivca ne naznanila, mora kazen 50 liber plačati sama. V nekoliko skrajšani in spremenjeni obliki prinaša te določbe goriški statut, ki pa pustot v tej zvezi izrecno ne omenja. (Gnirs, 86).

Določba, ki vaški srenji prepoveduje kogarkoli ovirati pri najemanju pustot, je v posebnem členu 144 furlanskega in za njim goriškega zakonika (Gnirs, 87) razširjena tudi na posameznike. Če bi kdo sam ali po kom drugem prepovedoval ali grozil komu, ki bi hotel vzeti kmetijo v najem (naj bo pustota ali ne) in bi pri tem napravil škodo prizadetemu osebno, na njegovem imetju ali na imenovani kmetiji in, če se vse to dá dokazati z dvema pričama (lahko sta tudi ženskega spola), zadene prekršitelja kazen 50 liber, ki se plačajo patriarhovi kuriji (v goriškem statutu: *geen hoff*, t. j. na dvor goriškega grofa). Če bi pa grozil tistemu, ki je prevzel kmetijo, in ga še osebno oškodoval tako, da bi tekla kri ali ga drugače znatno oškodoval, zadene oškodovalca kazen 100 liber, ki se plačajo kakor zgoraj. Če bi ga pa oškodoval na imetju ali na kmetiji, mu mora vzeto vrniti v dvojni vrednosti in še plačati kazen 50 liber. Če pa mu napravi škodo s tem, da mu v hišo podtakne ogenj, naj ga, če ga ujamejo, v ognju zažgó. Če ga pa ne morejo prijeti, naj bo za večno izobčen (*furl. zakon: perpetuo sit bannitus; gor. statut: sol man in ewighklich aus dem land sprechen und also in das achtpuech schreiben*) in nihče naj ga ne sprejme, pod kaznijo, da izgubi patriarhovo milost (*gor. st.: milost goriškega grofa*).

Razlogi, da je kmetija postala pustota, so bili navadno gospodarskega značaja. Za zemljiškega gospoda je pustota pomenila negativno postavko zaradi zmanjšane ali izostale produkcijske možnosti in zato zmanjšanih ali celo odpadlih dohodkov. Da bi prišel vsaj nekoliko do svoje gospodarske koristi in dobička, je zemljiški gospod rubil. O tem govori člen 143 furlanskega zakonika. V nekoliko spremenjeni obliki ga je prevzel tudi goriški statut, ki spopolnjujoč pojasnjuje nekoliko nejasno in pomanjkljivo formulacijo furlanskega zakonika (Gnirs, 85). Povedano je, da sme zemljiški gospod na pustoti (opuščeni kmetiji) rubiti kmetovo in drugo imetje, ki ga najde tam, da si poplača neporavnane dajatve. Ne sme pa zemljiški gospod kmetovega imetja na pustoti pridržati ali jemati samo zato, ker je kmet zemljo opustil (in tako povzročil, da je kmetija postala pustota).

Iz virov je razvidno, da je pustota posebna kategorija zemljišč (še ne oddanih ali opuščenih) in termin iz agrarno-gospodarskega življenja na ozemlju nekdanjega oglejskega patriarhata v Furlaniji, na Tolminskem in v Beneški Sloveniji ter na ozemlju sosedne goriške grofije.

Na tem ozemlju so prebivali in prebivajo danes Slovenci in Furlani. Zanima nas predvsem, kako, kdaj in zakaj je prešla slovenska beseda *pustota* v agrarno-gospodarsko življenje in terminologijo Furlanov.

Znano je, da so deli ravne Furlanije po madžarskih navalih, to je najpoprej v drugi polovici 10. stoletja, postali kolonizacijsko ozemlje slovenskega ruralnega življa, ki je ustanovil številne vasi in kraje v pokrajini med Sočo in Tilmentom pa tudi še na zahodu od reke Tilmenta.⁷ O tem nam pričajo: kraji s pridevkom »slovenski«, »Slovenec« ali kar »Slovinci«; kraji, ki imajo v virih zapisano in deloma še danes ohranjeno ime s slovensko jezikovno osnovo; slovenska osebna imena in priimki prebivalcev; podatki raznih virov o Slovencih v furlanski ravnini in končno še do danes ohranjene slovenske besede v furlanščini. Mednje spada tudi naša *pustota*.⁸ *Pustòt* in *postòt* kot moški samostalni, *pustòte* pa kot ženski ima novi Pironov slovar furlanskega jezika; Quarina pa navaja še *pustòs*, *pustòtes*, *pustòtis*, *pustèr*. *Pustòt*, *pustòte* in podobno je pomenilo in pomeni v furlanščini »neobdelano, zapuščeno zemljišče; nerodovitno zemljišče, ki je izgubilo plodno moč«.⁹

Mnenja sem, da so besedo *pustota* Furlani prevzeli od nekdanjih slovenskih ruralnih naseljencev, ki so prebivali med njimi in poleg njih v ravni Furlaniji. Za to imam naslednje razloge. V zapisanih tekstih se *pustote* omenjajo v 45 krajih; od teh je 26 krajev na danes furlanskem, 19 pa na danes slovenskem jezikovnem ozemlju. *Pustota* je kot agrarno-gospodarski termin in pojem prevzet v že omenjeno pravno knjigo, namenjeno »furlanski domovini« (Patria Fori Julii), h kateri slovenskega ozemlja niso šteli. *Pustòs*, *pustòt*, *pustòte*, *pustòtis*, *postòta* je razširjen toponomastičen naziv, predvsem ledinsko ime v srednji in spodnji Furlaniji.¹⁰ Še onstran Tilmenta navaja zemljevid *Casale Pustotti* pri Fossalti di Portogruaro. Furlani so od slovenskih poljedelcev prevzeli mimo *pustote* še druge agrarne termine in nazive, ki pomenjajo dele obdelane pa tudi neobdelane zemlje. V toponomastiki zadevnih ledinskih in krajevnih imen najdemo v Furlanski ravnini: *njiva* (*gnive*), *ledina*, *ladina*, *poljana* (*pojane*, *pojanis*, *pojans*, *pujana*, *pujane*), *polje* (*polie*, *puglie*, *puje*, *pulie*), *travnik* (*traunic*).¹¹ Podoba je, da je bil vpliv slovenskih agrarnih priseljencev na furlansko okolico sorazmerno močan.

⁷ O slovenski naselitvi v ravni Furlaniji: M. Kos, K postanku slovenske zapadne meje. Razprave ZDHV V—VI (1930), pos. str. 365 sl. in Beneška Slovenija — zgodovinsko ime. Trinkov zbor. 1946, 92 sl. Pri obeh razpravah tudi starejša literatura.

⁸ Kot izposojenko iz slovenščine v furlanščino je besedo *pustota* pred 100 leti zabeležil G. D. della Bona (Calendario per l'anno 1849, pubblicato della Soc. agraria di Gorizia), za njim jo kot tako navaja Pirona v 1. izd. furl. besednjaka (1871) in drugi, ki jih omenja K. Štrekelj, Zur Kenntnis der slav. Elemente im friaulischen Wortschatze, Archiv f. slav. Phil. 12 (1890), 474 sl. in Slawisches im friaulischen Wortschatze, ib. 31 (1910), 203 sl.

⁹ Il nuovo Pirona, Vocabolario friulano (1935), 829. — L. Quarina, Toponomastica slava nella pianura friulana. Bollettino della Soc. filologica friulana. Ce fastu? 10 (1934), 250. — V Pironovem slovarju navedeno delo Giov. Batt. de Gasperi, Termini geografici del dialetto friulano (Firenze 1922) mi ni bilo dostopno.

¹⁰ Il nuovo Pirona, 1509.

Kdaj je bila *pustota* prevzeta v furlanščino? Ne pred agrarno kolonizacijo Slovencev v Furlanski ravnini, torej ne pred 2. polovico 10. stoletja in ne po 2. polovici 13. stoletja, ko naletimo na termin *pustota* prvič v zapisanem tekstu (1286). V tem časovnem razdobju je bilo slovenstvo v ravni Furlaniji vsekakor še živo. V sledečih stoletjih (14. in 15.) je upadalo, dokler ni končno izumrlo. Furlansko okolje je bilo številčno premočno, da bi se bile v njem mogle slovenske naselbine trajno obdržati. Pridevkov *slovenski*, *Slovenec*, *Slovenci* pri krajevnih imenih je zmeraj manj. Slovenska osebna imena prebivalcev v vaseh izginjajo; nadomeščajo jih imena furlanskega, krščanskega in drugega izvora. Le v obrobju Furlanske ravnine, bliže strnjnemu slovenskemu ozemlju, naletimo na slovenska osebna imena še v 13. in 14. stoletju. Množi se pa pri osebnih imenih pridevek *Slovenec* (*Sclavus*, *Sclaf*, *Sclavon*), kar kaže, da je bil prizadeti že izjema v sicer furlanskem okolju.¹²

Vendar so se še do danes ohranili sledovi nekdanjega slovenskega življa v Furlanski ravnini. Mednje sodijo toponomastična imena in slovenske izposojenke v furlanščini. V vrsto enih kakor drugih spada slovenska *pustota*, nekdanj agrarno-gospodarski termin v Furlaniji in na zahodnem slovenskem ozemlju.

1. 1286, maj 27. — Neoddane kmetije pustote (de mansis non locatis qui dicuntur pustote) v vaseh Pantianico, Beano, Chiasiellis, Zompicchia in Bicinicco (južno in jugozap. od Vidma). — Arch. Triest., 12, 68.

2. 1287. — Kmetija »in pustotta« v kraju Spinetum, ki ga je iskati blizu Meduna onstran Tilmenta. — Thes. eccl. Aquil., 196.

3. 1289, maj 28. — Vas Rutarji (Rutars) sev. od Krmina s pritliklinami, med katerimi so tudi pustote (cum pustotis). — Prepis v Collezione Bianchi, št. 541, Biblioteca comunale, Videm.

4. 1291. — Pustota v kraju Amaro (jugovzh. od Tolmezza v Karniji). — Mem. stor. For., 5, 1909, 82.

5. 1292. — Tri kmetije v Kosezah (in villa Zadlinge) pri Ilirski Bistrici, ki so bile pustote (qui fuerunt pustote). — Kod. B 139, fol. 5'.

6. 1292, febr. 26. — Deset kmetij v Rakitniku pri Postojni; pri dveh sta obdelovalca navedena, ostale so »pustota«. — Kandler, Codice dipl. Istriano.

7. 1293, junij 21. — Omenja se »una pustotta« v kraju Basalgella (verjetno pri Vidmu, furl. Basandiele). — Mem. stor. For., 5, 1909, 168.

8. 1294, dec. 10. — Štiri kmetije pustote v vasi Gabrije pri Tolminu. — Mem. stor. For., 9, 1913, 385. — Regest te listine v Thes. eccl. Aquil., 284, pustot ne navaja.

9. 1297, april 6. — Vasi Necoriach, Machiez Rasella in Biliach, ki so vse pustote (que omnes sunt pustote). Prvi dve vasi, ki danes ne obstojita več, je iskati na Pivki. Bilje je pri Prestranku blizu Postojne, kjer navaja zemljevid konjarno Bilje. V Natariacho so bile 1300 štiri, v Bilach (Bilje) pa je bilo osem kmetij. — Mon. patr. For., f. 102. — Thes. eccl. Aquil., 147.

10. 1298. — Štiri kmetije v vasi Saccozani (mogoče pri Tricesimu), ki so »in pustotta«. — Thes. eccl. Aquil., 193.

¹¹ Il nuovo Pirona, 1463 dalje.

¹² Podrobne utemeljitve s podatki za navedeno bi segali preko okvira tega članka.

11. 1299, dec. 18. — Pustota v vasi Gonars (pri Palmanovi). — Mem. stor. for., 9, 1913, 385.

12. 1300. — Zemljišče stolpa, ki je pustota (sedimen turris pustotte) v zgornjem gradu v Tiffenu (sevvzh. od Beljaka na Koroškem). — Mon. patr. For., f. 27; Thes. eccl. Aquil., 148.

13. 1305, apr. 5. — Pustota (de una pustotta) v vasi Srednje (Sorenga) v Benški Sloveniji. — Thes. eccl. Aquil., 335.

14. 1306. — Kmetija pustota (de uno manso pustotta) v vasi Plazas, kraju Sauras (iskati blizu Fagagne v srednji Furlaniji). — Thes. eccl. Aquil., 338.

15. 1306 dec. 12. — Polovična kmetija, ki je »pustotta« v Žabčah pri Tolminu. — Thes. eccl. Aquil., 330.

16. 1310, avgust 8. — Plužne (Plusina) in okoliš ter tamošnja vas Jazna (Jasim) na Cerkljanskem, kar je bilo oziroma je pustota (pustota seu desolata). — Arch. Triest., 13, 1887, 66, 67, 68.

17. 1313, januar 6. — Dve polovični kmetiji v vasi Mariano pri Versi (juž. od Krmina), ki sta pustota (pustota seu desolatus). — Original v Drž. arh. na Dunaju.

18. 1319, sept. — Kmetija, ki se obdeluje kot pustota. — Leicht v Memorie storiche Forogiuliesi, 4, 1908, 137.

19. 1320, marec 3. — Dve kmetiji pustoti (de duobus mansis pustottis) v vasi Marciliana pri Trziču (Monfalcone). — Mon. patr. For., f. 82.

20. 1321, februar 21. — Kmetije v vasi Svina pri Kobaridu, oddane v najem »pro pustota« (kot pustota). — G. Bianchi, Docum. per la storia del Friuli, I, 452.

21. 1321, marec 24. — Polovična kmetija v vasi Villesse, jugozap. od Gradiške, ki se obdeluje kot pustota (pro pustota). — Kod. B 139, f. 4.

22. 1321, julij 30. — Najemščina za pustote (pro censu pustotarum) v Mlinskem pri Kobaridu. — Mon. patr. For., f. 82.

23. 1330, marec 23. — Pustote (quedam bona pustotta dicta) v Risischis pri Campomolle (furl. Ciamuèl, Campomolle pri Rivignanu). — Mon. patr. For., f. 32.

24. 1336, julij 13. — Zemljišče v Miljah, ki je »in pustotta«, naj se zopet pozida. — Mon. patr. For., f. 84.

25. 1339, dec. 6. — Simon de Cucagna, ki mu je dana v zakup Tolminska gastaldija, mora tamošnje pustote (pustotas) patriarhove in oglejske cerkve priznati (assentabit). — Arch. Triest., 14, 1888, 293.

26. 1340, febr. 2. — Kakor pri št. 25. — Arch. Triest., 14, 1888, 295.

27. 1342, marec 3. — Zakup posestev samostana v Beligni, z izjemo pustot okoli Beligne in v Medani (v goriških Brdih). — Mon. patr. For., f. 16.

28. 1342, junij 19. — Castronus de Bardis iz Florence, ki mu je dana v zakup Tolminska gastaldija, mora tamošnje pustote (pustotas) oglejske cerkve priznati. — Arch. Triest., 15, 1889, 63.

29. 1345, oktober 30. — Obzidano zemljišče na trgu v Trziču (Monfalcone), ki je pustota. — Mon. patr. For., f. 86.

30. 1345, november 25. — Prazno zemljišče pred vrati gradu v Trziču (Monfalcone), ki je pustota. — Mon. patr. For., f. 86.

31. 1349, avgust 14. — Selišče na pustoti (sedimen de pustota) in njiva v Moši pri Gorici. — Benetke, bibl. Marciana, zbirka Fontanini, mss. lat., cl. 14, n. 101, f. 47.

32. 1351. — Zastavljenih 19 kmetij in pol v naštetih vaseh na Tolminskem; z zemljišči, ki so pustote (que sunt pestata) prevzemniki zastavljenega nimajo razpolagati. — Kod. B 139, f. 23.

33. 1352, december 2. — Kmetija v kraju Palasio (iskati ga je okoli Čedad), ki je pustota (qui est pustota). — A. Sacchetti v Mem. stor. Cividalesi, 1, 1905, 85.

34. 1361, januar 2. — Pet zemljišč v Prvačini pri Gorici, od katerih sta dve pustoti (duo sunt pustoti). — Listina kot pri št. 31, fol. 149.
35. 1366. — Pustote v Constitutiones patriae Fori Julii. — Glej zgoraj str. 398.
36. 1367, oktober 14. — Brajda pustota (una brayda pustotta) v okolici San Vito (pri Tilmentu). — *Thes. eccl. Aquil.*, 361.
37. 1370, junij 13. — Vinograd z zemljiščem, ki je »v pustoti« = leži neobdelano (jacentem in pustotta) v okolici Humina, v kraju, ki se imenuje Arivyes, v smeri proti Pušji vasi (Venzona). — *Thes. eccl. Aquil.*, 379.
38. 1372. — Tri pustote (pustotta), ena v vasi in pritoklinah Incarojo (furl. Inciaroi, v Karniji), druga prav tam v vasi Riu, tretja v vasi Calle (morda pravilno Valle, ki je vas v dolini Incarojo). — *Thes. eccl. Aquil.*, 368, 369.
39. 1376, februar 16. — Kmetija v kraju Blasiola in zemljišče v kraju Zuchetto, oboje »in pustotta« (kraja je iskati v bližini Meduna onstran Tilmenta, Zuchetto je mogoče Zuculet v občini Clauzetto severovzh. od Meduna). — *Thes. eccl. Aquil.*, 381.
40. 1376, julij 12. — Kmetija ali zemljišče v kraju Tajedo v okolišu San Vito ob Tilmentu, ki je bilo dalj časa pustota = opuščeno (erat diutius in pustotta). — *Thes. eccl. Aquil.*, 383.
41. 1455, junij 2. — Beneški uradniki so v Furlaniji prisiljeni oddajati pustote (pustottas) oglejskega kapitlja. — Benetke, Archivio di stato, Consultori in iure, busta 366, 4, f. 15.
42. 1457, maj 12. — Pustote v Sovodnjah in na Vogrskem pri Gorici. — Fr. Kos v *Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko*, 12 (1902), 122.
43. — Omenja se pri kraju Clauiano (furl. Claujan, pri Palmanovi) neki Toni de la Pustota. — G. Marchetti v *Boll. della Soc. filol. friul.*, Ce fastu? 10 (1934), 90.

Kratice. — *Kod B 139*, rokopis Diplomatär der Grafen von Görz, iz 14. stoletja, v Državnem arhivu v Trstu. — *Mon. patr. For.*, Monumenta patriae Fori Julii, rokopis iz 16.—17. stoletja, nekdaš s signaturo R 80 v Državnem arhivu na Dunaju, danes v Državnem arhivu v Trstu (prva serija, rokopis št. 3). — *Thes. eccl. Aquil.*, Thesaurus ecclesiae Aquilejensis, opus saeculi XIV. Objavil Joseph Bianchi (Udine), 1847. — *Arch. Triest.*, V. Joppi, Documenti Goriziani, Archeografo Triestino, nuova serie. — *Mem. stor. For.*, G. Bragato, Regesti di documenti friulani del sec. XIII da un codice de Rubeis, Memorie storiche Forogiuliesi, 5, 9.

Ljubljana.

Résumé

Des documents du 13ème au 15ème siècle, il résulte que »pustota« désigne une catégorie particulière de terres (pas encore affermées ou laissées en friche). C'est un terme de la vie agraire et économique sur le territoire de l'ancien patriarcat d'Aquilée en Frioul, dans la région de Tolmin et dans la Slovénie vénitienne, ainsi que sur le territoire du comté voisin de Gorizia. Selon l'opinion de l'auteur, les Friouliens ont emprunté le mot »pustota« aux Slovènes, de même que toute une série d'autres termes agraires (njiva, ledina, poljana, polje, travnik) entre la seconde moitié du 10ème et la seconde moitié du 13ème siècles. A la fin de l'article, l'auteur cite 43 passages des documents où il est question des »pustota« et qui, jusqu'à présent, ont échappé à l'attention des historiens et philologues slovènes.

Cette contribution au dictionnaire étymologique de la langue slovène est un hommage de l'historien au philologue.